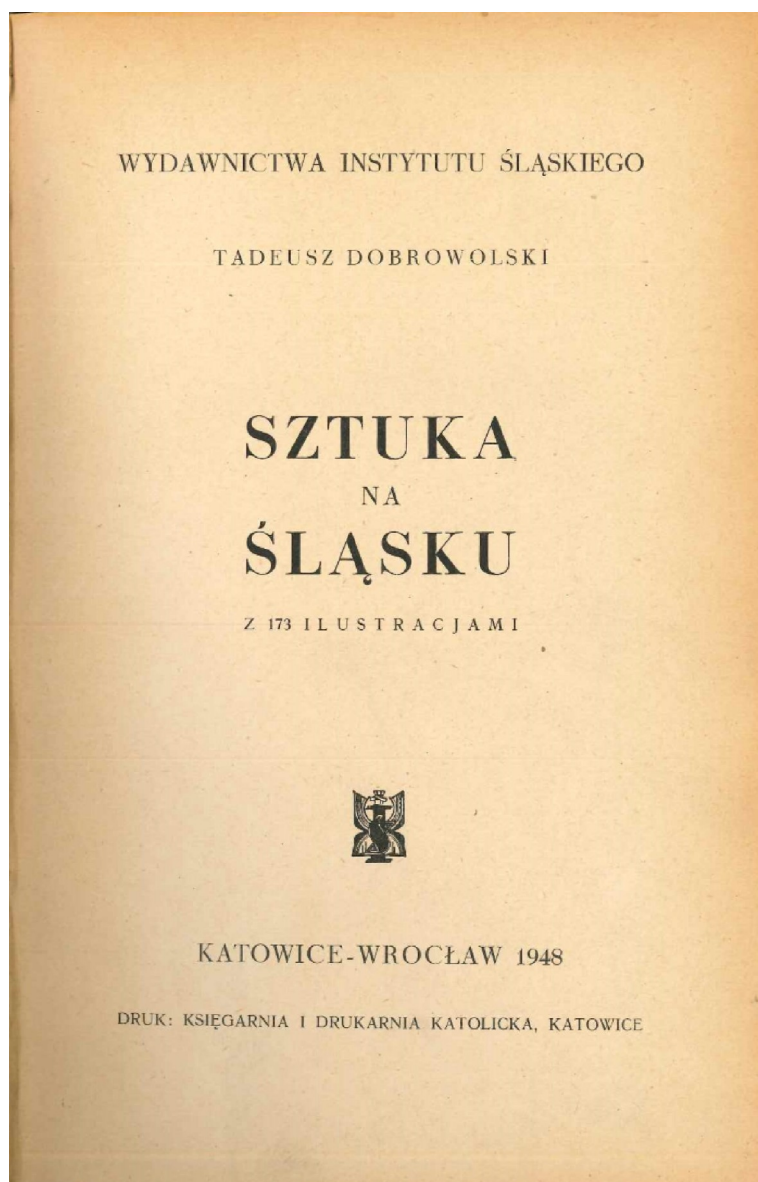

Skarby z Pracowni (21)

Sztuka na Śląsku

W roku 1948 Wydawnictwa Instytutu Śląskiego wydały napisaną przez Tadeusza Dobrowolskiego pozycję „Sztuka na Śląsku z 173 ilustracjami”. Niewielki nakład (2100) egzemplarzy wydano z zasiłku Prezydium Rady Ministrów.

Zanim zapoznamy się z zawartością tej pozycji warto przeczytać wyjaśnienie wydawcy zamieszczone zaraz za stroną tytułową.

„Książka ta została przygotowana do druku w r. 1945. Nie jest ona ani inwentarzem zachowanych na Śląsku zabytków, ani przewodnikiem po zabytkowych miejscowościach Śląska, lecz przede wszystkim historią zjawisk artystycznych na Śląsku, wobec czego uwzględnia zabytki dla sztuki miejscowej typowe, niezależnie od tego, czy zachowały się do chwili dzisiejszej, czy też uległy zniszczeniu na skutek ostatniej wojny...”

W prezentowanej publikacji, liczącej bez mała 400 stron, zamieszczono informacje w sześciu działach tematycznych. I tak rozdział I „W zaraniu dziejów” przybliży nam historię tej ziemi na tle historii państwa. Rozdział II „Romanizm” zawiera materiały o architekturze, rzeźbie i malarstwie miniaturowym z tego okresu. Rozdział III „Gotyka” poświęcony jest architekturze, rzeźbie architektonicznej, nagrobkowej, ołtarzowej i figurom przenośnym, malarstwu ściennemu, sztalugowemu i miniaturowemu, przemysłowi artystycznemu oraz budownictwu drewnianemu. Rozdział IV „Renesans”, tak jak i rozdział V „Barok” zawierają opisy dotyczące architektury, rzeźby, malarstwa i przemysłu artystycznego. Z tym, że w rozdziale V uwzględniono jeszcze budownictwo drewniane i przemysł ludowy. Rozdział VI „Neoklasycyzm” dotyczy wieku XIX i XX. Całość uzupełniono literaturą, spisem rycin (zdjęć) oraz indeksem.

Bardzo ciekawym naświetleniem zawartości książki jest tekst umieszczony na początku pt. „Zamiast wstępu”. Czytamy w nim m. in.: *„Przedmiotem tej książki jest sztuka całej ziemi śląskiej, a zatem Górnego i Dolnego Śląska. Kraj ten stanowi ściśle określoną jednostkę fizjograficzną w ramach wododziałów macierzystej rzeki Odry. Jego nazwa posiada rodowód słowiański, polski, gdyż pochodzi od rzeki Ślęzy, lewobrzeżnego dopływu Odry. Nazwa Ślęzy wywodzi się bowiem ze staropolskiego pierwiastka ślęg, śląg = mokrość, wilgoć. Od rzeczownika ślęg utworzyły się nazwy: Ślęza na oznaczenie rzeki, Ślęż na określenie góry pod Wrocławiem (późniejszej Sobótki), Ślązsko, Śląsko jako kraj oraz Ślężanie jako zamieszkujące ten kraj plemię. Najdawniejszą wzmiankę o Ślężanach i Śląsku zawiera opis z IX w. tzw. Geografa Bawarskiego...”*.

Myślę, że to co właśnie przedstawiłem jest wystarczającą zachętą by sięgnąć po prezentowaną pozycję.

Krzysztof Tęcza